

γκουρλώσου, κιαρατᾶ, ἄν ξανακρίν'ς (θὰ σὲ πνίξω, ἄν ξαναμιλήσης) Ἀχυρ. Ἡ ἀλούπα γκούρλωσε τὶς κόττες μας Καστορ. Τοὺν ἰγρύλλουσιν 'ς τὴ γουγιὰ κι κόδιβι νὰ τούν-ι-πρίξη Πάνορμ. Πάει ὁ βοσκός, γρυλλώνει κανένα μεγάλο δρόο γαὶ πάει τονε τοῦ παπᾶ (ἐκ παραμυθ.) Ἀπύρανθ. || Φρ. Ἀλλοί, κακοθάνατε, ποὺ νὰ σὲ γρυλλώσουνε τὰ δρόσον χέρια! (ἄρᾳ) αὐτόθ. || Ποίημ.

Μόκος, σουκιούτι, εἰδεμή, | σὲ γκούρλουσα καημένη Γ. Μπακάλ., ἐνθ' ἄν. β) Κάμνω τινὰ νὰ σιγήσῃ, κάμνω τινὰ νὰ σβήσῃ κ.τ.θ. Θεσσ. (Λάρ.) Μακεδ. (Δασοχώρ. Δεσκάτ.) κ.ά.: Γκούρλουσ' τουν, δὲν μπουρῶ νὰ τοὺν ἀκούουν! (διὰ τὸν ἐκφωνητὴν τοῦ ραδιοφώνου) Λάρ. Γούρλουσ' τοῦ τσιγάρου, θὰ βάλ'ς κανιὰ φουτιὰ! Δεσκάτ. Φτάν', γούρλουσ' τοῦ τσιγάρου, μᾶς γάβουσις μὴ τοὺν γαπνὸ! αὐτόθ. γ) Οἰκειοποιοῦμαι τι παρανόμως Θράκ. (Σουφλ.) κ.ά. 3) Μέσ., κατεπιγόμαι, τῆς σημασίας προσελθούσης ἐκ τῆς ἀγωνίας ὅφ' ἥς κατέχεται ὁ ἐπειγόμενος, γρυλλώνω τρόπον τινὰ ἐκ τῆς ἀγωνίας τοὺς ὀφθαλμούς μου Μακεδ. (Βλάστ.): Δὲν ἀδευάζου, γκουρλώνουμι. Συνών. π ν ἰ γ ο μ α ι.

γρυλλωτός ἐπίθ. Ἡπ. Κρήτ. (Κίσ. Σφακ. κ.ά.) Πελοπ. (Κίτ. Μάν.) — Λεξ. Βάιγ. Δημητρ. γρυλλωτός Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γκυρλωτός Ἡπ. γουρλωτός Ἡπ. Πελοπ. (Ἑρμιόν. Κορινθ.) γουρλουτός Στερελλ. (Ἀχυρ.) γρουλωτός Χίος (Βροντ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γ ρ υ λ λ ὶ ω ν ω.

1) Ἐπὶ ὀφθαλμῶν, ὁ προπετής, ὁ ἐξέχων Ἡπ. Κρήτ. (Κίσ. Σφακ. κ.ά.) Πελοπ. (Ἑρμιόν. Κίτ. Κορινθ. Μάν.) Στερελλ. (Ἀχυρ.) Χίος (Βροντ.) — Λεξ. Βάιγ. Δημητρ.: Ἐχει κάτι μάτ' τ' α γρυλλωτὰ ποὺ ζε σκιάζουσι Κίτ. Εἶδισ τί γουρλουτὰ μάτγια ἔχ' τοῦ π'δί τ'; Ἀχυρ. Εἶναι ἄσκημος, γιατί εἶναι γρυλλωτὰ τ' ἀμμάθια δον, ἀλλιῶς θάν-ἐ-τρῶγουνδονε (= ἀλλιῶς θὰ ἦτο ὑποφερτὴ ἢ μορφὴ του) Κίσ. || Ἄσμ.

Κ' εἶχε τὰ μάτια γρυλλωτὰ καὶ τὴ θεωρῖα μεγάλη Σφακ. 2) Ὁ διὰ στραγγαλισμοῦ φονευθεὶς ἢ ὁ ἐκ πνιγμονῆς (κακῆς καταπόσεως κ.τ.θ.) ἀποθνήσκων Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Στερελλ. (Ἀχυρ.): Θὰ πάη γουρλουτὴ αὐτεῖν' ἢ κουπέλα μὴ τοῦ φαῖ π' κάτ' Ἀχυρ. || Φρ. Πάει γουρλουτός (τὸν ἐπνίξαν) Ἀχυρ. Γρυλλωτός ἐίνηκε (ἐφονεύθη διὰ στραγγαλισμοῦ) Ἀπύρανθ.

γρύμπος ἐπίθ. ἀμάρτ. γρύμπος Πόντ. (Ματζούκ. Σάντ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐς. γ ρ ὕ ψ = μυθικὸν πτηνὸν μὲ ράμπος κυρτόν. Διὰ τὸν ἀναβιβασμὸν τοῦ τόνου βλ. τὸ Βυζαντ. γ ρ ὕ ψ ο ς εἰς Βέλθανδρ. καὶ Χρυσάντζ. 315 (ἐκδ. Μαυροφρ.) «ἐξαίφνης κατεπέτασεν ὁ γρύμπος ἐκ τοῦ τόπου».

Ἰσχνός, ἀδύνατος ἐνθ' ἄν.: Πολλὰ γρύμπος ἐν' (πολὺ ἀδύνατος εἶναι) Ματζούκ.

γρυμψώνω ἀμάρτ. γρυμψώνω Πόντ. (Ματζούκ. Σταυρ. Χαλδ.) ρεμψώνω Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γ ρ ὕ μ ψ ο ς.

Ἰσχναίνομαι, ἀδυνατίζω σωματικῶς, αἰσθάνομαι ἐξάντλησιν ἐνθ' ἄν.: Ἐγρύμψωσεν καὶ στέκ' Σταυρ. Ἐρέμψωσεν ἡ καρδία μ' Χαλδ.

γυάλα ἡ, σύνθηθ. γυάλ-λα Κάλυμν. Κάσ. Κύπρ. Κῶς Μεγίστ. Νίσυρ. Σύμ. Χάλκ. κ.ά. γυάλ-λᾶ Κῶς Λέρ. Ρόδ.

κ.ά. γυάλα Ἀστυπ. ὕάλ-λα Κάσ. ὕάλα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ἐκ τοῦ οὐς. γ υ α λ ἰ κατὰ τύπ. μεγεθ.

1) Πλατύστομον ὕαλινον δοχεῖον ἱκανοῦ μεγέθους σύνθηθ.: Ἡ γυάλα μὲ τὰ χρυσόψαρα. Μιὰ γυάλα γλυκὸ - μαρμελάδα - μέλι σύνθηθ. Ψάγια τῆς γυάλας Σύρ. Αὐτὸ τὸ βασιλοψαράκι εἶναι μέσα σὲ γυάλα (βασιλοψαράκι = εἶδος χρυσόψαρου) Ἑρεικ. Ἡ Ἐλίτσα ἐγέμωσε μιὰ ὕάλ-λα σιτάκα (= ἀνθόγαλο) Κάσ. Δώκανε λαλούδια 'ς τὴ δασκάλισσά τους νὰ τὰ βάλλῃ 'ς τὴ γυάλα (= ἀνθοδοχεῖο) Πελοπ. (Ξεχώρ.) Ὁμορφες ποὺ 'ν' οἱ καραμέλες τσῆ ὕάλας εὐτεινῆς! Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ρίχνουμε σὲ μιὰ γυάλα διάφορα ἀλυσιθάκια Φοῦρν. Ἰδία 'τσὰ σοῦ φαίνεται πὼς βρίσκεσαι 'ς τὴ γυάλα, ὅδε πάης 'ς τὴ Χώρα καὶ κάτσης σὲ κανένα μαγαζὶ Κρήτ. || Φρ. Νὰ σὲ βάλλω 'ς τὴ γυάλα! (εἰς θέσιν περιοπτον πρὸς ἐπίδειξιν, συνηθέστερον εἰρων.) Κρήτ. κ.ά.: β) Ἐπιτραπέζιος ὕαλινη ἢ κρυσταλλίνη φιάλη, ἔχουσα στενὸν λαγόν καὶ ἐξωγκωμένην κοιλίαν Ἡπ. (Ζαγόρ. Κουκούλ. κ.ά.): Γιόμ' σ' τ' γυάλα ρακὴ Ζαγόρ. Μ' σὴ γυάλα λάδ' ἔβαλα σήμυρα 'ς τοῦν βριάμ' Κουκούλ. Ἐχον κι τ' γυάλα νὰ τ' γιουμώσουν τσίτ'ρον ἀπ' τοῦ καλὸ (τσίτ'ρον = τσίπουρο, ρακὴ) αὐτόθ. 2) Ὑάλινος βόλος, μὲ τὸν ὅποιον κρούουν οἱ παῖδες τοὺς πηλίνους βόλους εἰς τὴν ὁμώνυμον παιδιὰν των Εὐβ. (Αἰδηψ.). Γιατί μὸκλιψις τσ' γυάλις; Συνών. β ὁ λ ο ς, γ κ α ς ἰ ᾶ, γ υ α λ ἑ ν ἰ α. 3) Κυλινδρικὸν ἀλιευτικὸν ὄργανον ἐκ λευκοσιδήρου φέρον προσηρμοσμένην εἰς τὴν βάσιν του παχεῖαν ὕαλον. Τοῦτο χρησιμοποιούμενον ὡς διόπτρα θαλάσσης ἐπιτρέπει εἰς τὸν ἀλιέα τὴν βυθοσκοπήσιν τοῦ πρὸς ἀλιεῖαν χώρου Ἀστυπ. Σύμ. Τῆλ. Χάλκ. κ.ά. Συνών. γ υ α λ ἰ 2ε. β) Συνεκδ., ἡ ἀλιευτικὴ λέμβος καὶ τὸ σπογγαλιευτικὸν πλοιάριον, ποὺ χρησιμοποιοῦν τὸ ἀνωτέρω ἀλιευτικὸν ὄργανον Ἀστυπ. Σύμ. 4) Ὁ ὑαλώδης ἐπίπαγος ὁ σχηματιζόμενος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ὕδατος ἐκτεθειμένου εἰς τὸ ψῦχος Πελοπ. (Λεῦκτρ.): Τὸ νερὸ ἔχει γυάλα 'ς τὴ σκαφίδα. β) Τὸ ὑαλῶδες ἐπίστρωμα πάχνης ἐπικαθημένης ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἐπὶ τῶν φυτῶν μετὰ ἀπὸ ψυχρὰν καὶ αἰθρίαν νύκτα Κύπρ. Πελοπ. (Ἀρν. Ζελίν.): Ἐχει γυάλα 'ς τὸ δρόμο καὶ γλιστράει Ἀρν. Ζελίν. Ἐν-νὰ κάμη γυάλ-λαν πόψε, γιατί ἔφ-φυσᾶ κουθ-θὶν τς' ἔν-νὰ κρούση τὰ δειντρά (κουθ-θὶν = κουκκί = καθόλου, νὰ κρούση = νὰ καύση). Κύπρ. Πβ. γ υ α λ ἰ Β1.

γυαλάδα ἡ, κοιν. γυαλ-λάδα Κῶς Λυκ. (Λιβύσσ.) Σύμ. Ρόδ. κ.ά. γυαλ-λάα Κῶς (Καρδάμ. Πυλ. κ.ά.) ὕαλ-λάδα Κάσ. ὕαλάδα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γυαονάδα Τσακων. (Χα-βουτσ.) γυαλάτα Καλαβρ. (Γαλλικ. Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γ υ α λ ἰ καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ά δ α.

1) Ἡ στιλπνότης κοιν.: Ἡ γυαλάδα τῶν ματιῶν - τοῦ προσώπου - τῶν παποντισιῶν - τῶν ἐπίπλων - τῆς θάλασσας κοιν.: Χαλάσανε τὰ λουστρίνια μου, ἐφνγε ἡ γυαλάδα τους Πειρ. Αὐτὸς φαίνεται καλὸς βουγιᾶς, ἔχει μιὰ πολὺ καλὴ ὕαλ-λάδα (βουγιᾶς = ἐλαιόχρωμα) Κάσ. Ἀέ, γυαλάδα ἀπ' ἔχ'νι τὰ παπούτσια τ'! Θεσσ. (Πήλ.) Ἐξεβούρτσισα τὰ παπούτσια σου καὶ τὰ 'καμα π' ἀστράφαν ἀπ' τὴ γυαλάδα Μῆλ. Ἀλεῖβονμι τοῦ ψουμὶ μὴ νιρὸ κι παίρν' μιὰ γυαλάδα Θεσσ. (Μασχολούρ.) Μὴ σιδερώνης τὴ γρεβάντα ἀπ' τὴ γαλή, γιατί ἀφίνει γυαλάδα Μύκ. Γυαλ-λάδαμ ποὺ τὴν ἔδει τὸ πρόσωπόν της! Κῶς. Ἀπὸ τὴ γυαλάδα τῶν ματιῶν τους φαίνονται φρέσκα τὰ ψάγια Πειρ. Ὡ, πὼς ὕαλοκοποῦ δὰ βακίρια σας! εἶδα ὕαλάδα 'ν' εὐτή; Νάξ. (Ἀπύρανθ.) β) Ἡ ἐκ τῆς πολυχρονίου τριβῆς προκαλουμένη στιλπνότης τῶν ἐνδυμάτων σύνθηθ.: Πῆγα τὸ σακκάκι μου 'ς τὸ καθαρι-

